Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016

34 302 Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2016)

Nr. 46 **BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 november 2015

In de eerste termijn van uw Kamer in het plenaire debat over het pakket Belastingplan 2016 op 10 november 2015 zijn vragen gesteld die zich beter lenen voor schriftelijke beantwoording (Handelingen II 2015/16, nr. 22, behandeling pakket Belastingplan 2016). Deze antwoorden treft u hierna aan. Ik zal vandaag (11 november 2015) tijdens mijn eerste termijn op de overige vragen mondeling ingaan.

Box 3

De heer Bashir verwijst naar de CPB-notitie «Een meer uniforme belasting van kapitaalinkomen»[1] en vraagt in dat kader of ik bereid ben om te kijken naar maatregelen om kapitaal op een meer uniforme manier te belasten. Het kabinet is blij met de permanente wetenschappelijke discussie over het belastingstelsel. De recente CPB-Policy Brief kan als een bijdrage daaraan gezien worden. Het CPB doet in het stuk geen concrete voorstellen maar spreekt over «stappen» en «een schets van een meer uniforme behandeling». De stappen zijn nog niet uitgewerkt met effecten op de overheidsinkomsten, de inkomensverdeling en het vestigingsklimaat. Uiteraard blijf ik het verloop van de wetenschappelijke discussie met belangstelling volgen. Voor wat betreft box 3 heb ik de wens uitgesproken om op termijn de werkelijk behaalde rendementen te belasten. Daarmee zou box 3 al beter aansluiten bij de belastingheffing in box 2, waar ook werkelijke rendementen worden belast.
Tevens vraagt de heer Bashir of het kabinet bereid is te kijken naar de mogelijkheden die aanmerkelijkbelanghouders hebben om belastingheffing uit te stellen. In dit Belastingplan heb ik een maatregel voorgesteld die een belangrijke stap zet in het behoud van de in Nederland opgebouwde fiscale claim op het moment dat een aanmerkelijkbelanghouder emigreert naar het buitenland. Door deze maatregelen hebben

[1] «Een meer uniforme belasting van kapitaalinkomen», CPB policy brief 2015/16.

kst-34302-46
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

aanmerkelijkbelanghouders minder mogelijkheden om belasting uit te stellen of zelfs af te stellen door te emigreren. Het kabinet heeft geen aanleiding gezien om op dit moment verdergaande maatregelen voor te stellen.

De heer Omtzigt vraagt naar de juridische analyse waarom de rechtsoverwegingen van de Hoge Raad in het arrest van 3 april jl.[2] niet van toepassing zijn op de voorstellen in het Belastingplan. De rechtsoverwegingen van de Hoge Raad in het aangehaalde arrest moeten in de juiste context worden gelezen. Het arrest ziet op een specifieke waardering van verhuurde woningen die voortvloeit uit een delegatiebepaling. De Hoge Raad heeft bepaald dat de gedelegeerde bevoegdheid wordt overschreden als de regels leiden tot een waardering die voor meer dan 10% afwijkt van de waarde in het economische verkeer. Volgens de Hoge Raad was namelijk het doel van de delegatiebepaling om de waarde in het economische verkeer van de verhuurde woning te benaderen. Het doel van de herziening van de vermogensrendementsheffing is niet om aan te sluiten bij de werkelijk individueel behaalde rendementen maar om beter aan te sluiten bij de gemiddeld in het verleden behaalde rendementen. Daarnaast betreft het hier een ander juridisch kader. De voorstellen worden opgenomen in een wet in formele zin en zijn niet gebaseerd op een delegatiebevoegdheid. Op het terrein van het belastingrecht laat de Hoge Raad aan de wetgever een ruime beoordelingsmarge. De Hoge Raad zal in beginsel enkel ingrijpen indien een wettelijke regeling elke redelijke grond ontbeert. Hierbij zijn het doel en de rechtvaardiging van de regeling van belang, zoals deze in de parlementaire geschiedenis zijn weergegeven. De huidige en toekomstige vormgeving van de vermogensrendementsheffing zijn grof en robuust van aard. De wetgever erkent dit en heeft dit in de besluitvorming meegenomen. Voor de (forfaitaire) benadering is gemotiveerd gekozen vanwege de eenvoud, uitvoerbaarheid en het tegengaan van ontgaansmogelijkheden. Over de huidige vermogensrendementsheffing heeft de Hoge Raad in hetzelfde arrest geoordeeld dat niet kan worden gezegd dat het elke redelijke grond ontbeert. In lijn hiermee oordeelt de Hoge Raad dat de huidige vermogensrendementsheffing in beginsel niet in strijd is met artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM. Het voorstel voor de herziening van de vermogensrendementsheffing brengt hier mijns inziens geen verandering in. Uiteraard is het uiteindelijke oordeel over de juridische houdbaarheid van het voorstel aan de Hoge Raad, maar ik zie dit oordeel met vertrouwen tegemoet.

De heer Omtzigt vraagt of ik het rechtvaardig vind dat buitenlanders met box 3-vermogen in Nederland minder belasting betalen vanwege het ontbreken van progressievoorbehoud. In box 3 is geen sprake van progressie maar van een oplopend forfaitair rendement dat proportioneel wordt belast. Bij buitenlandse belastingplichtigen wordt bij het bepalen van het forfaitaire rendement alleen gekeken naar de rendementsgrondslag in Nederland. Dit is in lijn met het internationale belastingrecht waarin het gebruikelijk is dat alleen het woonland rekening houdt met het wereldinkomen van belastingplichtigen. Het woonland kan in dat geval, als het dat wenst, rekening houden met progressie of oplopend forfaitair rendement. Het woonland beschikt immers over een betere informatiepositie. Het bronland beschikt vaak niet over informatie over dit wereldinkomen en het is complex om deze informatie te achterhalen. Om deze redenen is het onvermijdelijk dat bij buitenlandse belastingplichtigen het buitenlandse vermogen niet wordt meegerekend.

---

[2] HR 3 april 2015, nr. 13/04247, ECLI:NL:HR:2015:812.

De heer Omtzigt vraagt of de voorgestelde wijzigingen in box 3 goed zijn voor de schatkist en waarom geen rekening is gehouden met gedragseffecten. Met het voorstel wordt beter aangesloten bij de gemiddeld door belastingbetalers behaalde rendementen. Hierdoor gaat 90% van de belastingbetalers in box 3 er bij invoering van het voorstel op vooruit. Voor de 10% van de belastingbetalers in box 3 die meer belasting gaat betalen, geldt dat zij gemiddeld hogere rendementen behalen en dat de box 3-heffing gemiddeld dus beter gaat aansluiten bij het daadwerkelijk behaalde rendement. Aangezien gedragseffecten vooraf niet zijn in te schatten en het onzeker is of er meer dan nu sprake van zal zijn, is het niet mogelijk de budgettaire effecten van eventuele belastingontwijking te kwantificeren. Bovendien zullen deze gedragseffecten worden meegenomen in het onderzoek naar ontwijkingsmogelijkheden voor box 3 en zullen zo nodig maatregelen daartegen worden getroffen.

De heer Omtzigt vraagt wat de schatkist tekortkomt als alle belastingplichtigen met een vermogen vanaf € 325.000 (en het dubbele voor partners) naar box 2 zouden verhuizen en het gemiddeld werkelijk rendement 2,9% bedraagt. De budgettaire derving uitgaande van de hypothese van de heer Omtzigt dat alle belastingplichtigen met een vermogen hoger dan € 325.000 in box 2 zouden worden belast en een rendement behalen op hun totale vermogen van 2,9%, zou circa € 0,4 miljard bedragen. In de kabinetsvoorstellen betalen zij gezamenlijk € 2,5 miljard. Bij de veronderstellingen van de heer Omtzigt zou dit dalen naar € 2,1 miljard. In deze berekening is rekening gehouden met 20% venootschapsbelastingheffing over het rendement en vervolgens 25% box 2-heffing bij uitkering van het restant aan de belastingplichtige. De veronderstelling dat het rendement voor deze belastingplichtigen 2,9% zal zijn laat ik voor rekening van de heer Omtzigt. Het wetsvoorstel is gebaseerd op daadwerkelijk gerealiseerde rendementen in de markt. Voor de tweede schijf betekent dit een rendement van 4,7% en voor de derde schijf van 5,5%.

De heer Omtzigt vraagt naar mijn mening omtrent het aanhouden van vermogen in box 2 in plaats van in box 3. Hij vraagt zich af of dat wenselijk is en wijst er daarbij op dat dit niet illegaal is. Het is van belang een helder onderscheid te maken tussen belastingontwijking en belastingontduiking. Bij belastingontduiking is sprake van fraude; de belastingplichtige overtreedt opzettelijk of grof schuldig de regels. Een goed voorbeeld hiervan zijn de zwartspaarders. De Belastingdienst spoort belastingontduiking op en pakt dit mede in internationaal verband hard aan. Anders dan bij belastingontduiking zoeken belastingplichtigen bij belastingontwijking weliswaar in meer of minder mate de grenzen van de wet op, maar beogen ze binnen die grenzen te blijven. In het algemeen geldt dat een belastingplichtige in beginsel de voor hem of haar fiscaal voordeligste keuze mag maken binnen de grenzen van de wet. Iets wat volgens de wetgever uitdrukkelijk is toegelaten, is niet moreel verwerpelijk. Desondanks kan het een beleidsmatige afweging zijn om sommige van die mogelijkheden te verhinderen. Dat kan ook het geval zijn voor sommige legale ontwijkingsconstructies in box 3. Komend jaar wordt hier specifiek aandacht aan besteed. Eventuele maatregelen zullen onderdeel zijn van het Belastingplan 2017.

Pakket bestrijden emigratielek aanmerkelijkbelanghouders

Mevrouw Neppérus vraagt of ik bereid ben na te denken over een terugsluis naar het bedrijfsleven van de opbrengsten uit de reparatie van het emigratielek in box 2. Het kabinet acht het niet wenselijk dat geëmigreerde aanmerkelijkbelanghouders de fiscale claim over de waardeaangroei van de aandelen in de Nederlandse periode kunnen ontlopen door het doen van winstuitdelingen na emigratie of door het uitzitten van de

tienjaarstermijn. De voorgestelde maatregelen beogen dit in de toekomst te voorkomen. De maatregelen zien op het innen van tot nu toe onbetaald gebleven belasting. Het kabinet ziet geen aanleiding voor compenserende maatregelen, ook niet als de opbrengst na de regeerperiode van dit kabinet oploopt.

Integratie S&O-afdrachtvermindering en RDA per 2016

De heer Omtzigt vraagt hoe het komt dat maar 12 van de 25 AEX-bedrijven gebruikmaken van de RDA. Vrijwel alle grote bedrijven die in Nederland aan S&O doen, maken gebruik van de S&O-afdrachtvermindering. Niet alle bedrijven in de AEX vragen S&O-afdrachtvermindering aan. Het is dus aannemelijk dat die bedrijven niet aan S&O doen, of niet in Nederland aan S&O doen. Het is daarbij goed om op te merken dat niet alle AEX-bedrijven S&O-intensief zijn. Er zijn een paar AEX-fondsen die wel S&O-afdrachtvermindering aanvragen, maar geen RDA. Uit analyse van RVO.nl blijkt dat deze bedrijven de S&O-afdrachtvermindering met name aanvragen voor ICT-ontwikkeling. Zij maken naast loonkosten waarschijnlijk weinig andere kosten voor S&O, waardoor de RDA niet aan de orde is. Zoals de heer Omtzigt aangaf, is het voor een bedrijf ook in jaren dat er geen winst gemaakt wordt zinvol om RDA aan te vragen. Het is daarom niet aannemelijk dat bedrijven die aan S&O doen, en daarvoor kosten maken en investeringen doen, geen RDA aanvragen.

De heer Van Weyenberg geeft aan het onverstandig te vinden dat er geen waarborg voor het mkb in de S&O-afdrachtvermindering zit. Daarom heeft hij een amendement ingediend voor een plafond in de S&O-afdrachtvermindering. Hij vraagt waarom ik daar niet mee in kan stemmen. Het kabinet kiest ervoor de huidige verdeling tussen mkb en grote bedrijven te handhaven door het mkb-tarief in de eerste schijf (32%) twee keer zo hoog vast te stellen als het tarief in de tweede schijf (16%). Op die manier is de regeling gunstig voor het mkb en toch nog effectief voor grote bedrijven. Het kabinet wil voorkomen dat grote bedrijven, na een bepaald plafond, geen prikkel meer hebben om hun S&O in Nederland uit te breiden oftewel dat deze bedrijven hun S&O verplaatsen naar andere landen. Een plafond gaat derhalve ten koste van de effectiviteit van de regeling.
Het amendement beoogt een eventuele achteruitgang van het mkb ten opzichte van het grootbedrijf te voorkomen. Zoals in de brief van de Minister van Economische Zaken en mij van 28 oktober jl.[3] over de doorrekening van de samengevoegde regeling is vermeld, is er geen sprake van een achteruitgang voor het mkb. De huidige verdeling blijft vrijwel in stand. Het amendement daarentegen heeft een zeer sterke impact op de relatieve verdeling tussen mkb en grootbedrijf. Het mkb krijgt, net als nu, in het kabinetsvoorstel 66% van de middelen en zou wanneer het amendement wordt aangenomen 72% van het S&O-budget ontvangen. Dit terwijl het verantwoordelijk is voor 41% van de S&O.

Bij de berekeningen van het effect van de integratie op de verdeling en uitputting van het budget is uitgegaan van de meest recente cijfers (2014) en is rekening gehouden met de verwachte ontwikkeling van het totale aantal S&O-uren, het gemiddelde S&O-uurloon en het totaalbedrag aan overige S&O-kosten en -uitgaven (nu RDA). Een enorme toename bij het grootbedrijf ten opzichte van deze berekeningen verwacht het kabinet dan ook niet en kan door multinationals ook niet bewerkstelligd worden door middel van tax planning.
Tijdens de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Economische Zaken op 15 oktober jl. heeft de Minister van Economische Zaken tevens toegezegd het effect van de integratie nauwlettend te volgen (Hande-

[3] Kamerstuk 34 300 XIII, nr. 69.

lingen II 2014/15, nr. 15, behandeling begroting Economische Zaken (Economie en Innovatie)). Indien de verdeling tussen mkb en grootbedrijf afwijkt van de huidige raming zullen in het Belastingplan 2017 maatregelen worden genomen. Daarbij is in een schriftelijke reactie op vragen gesteld bij het wetgevingsoverleg[4] aangegeven dat, indien als gevolg van een groter dan verwacht beroep van grote bedrijven op de S&O-afdrachtvermindering toch een overschrijding optreedt, dit dan niet ten koste zal gaan van het tarief en de schijflengte van de eerste schijf.

De heer Van Weyenberg vraagt of er bij aanpassing van de definitie van programmatuur in de S&O-afdrachtvermindering sprake is van een vernauwing. Ook wil hij weten hoe het kabinet omgaat met de uitspraak van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven over programmatuur in de S&O-afdrachtvermindering. De heer Van Weyenberg vraagt of het niet beter is om vast te houden aan de huidige definitie en samen met de ICT-sector te kijken naar een nieuwe definitie en deze per 2017 in te voeren. Daarnaast vraagt de heer Van Weyenberg of er bij het uitbesteden van programmeerwerkzaamheden sprake is van een inperking van de mogelijkheden binnen de S&O-afdrachtvermindering. Daarmee wordt uitdrukkelijk vastgehouden aan de huidige reikwijdte van de definitie. Zoals in de schriftelijke antwoorden op vergelijkbare vragen van de heer Van Weyenberg in het wetgevingsoverleg van 2 november jl. door het kabinet is geantwoord (Kamerstuk 34 302, nr. 18), benadruk ik dat de mogelijkheden voor ICT-projecten binnen de S&O-afdrachtvermindering worden verduidelijkt en niet ingeperkt.
De verduidelijking met betrekking tot de ontwikkeling van programmatuur in de S&O-afdrachtvermindering is noodzakelijk omdat in de afgelopen jaren – en zeker sinds de inwerkingtreding van de RDA – steeds vaker ten onrechte aangevraagde, en derhalve niet toegekende, projecten worden ingediend, waarin de bouw van systemen centraal staat in plaats van speur- en ontwikkelingswerk. Bij de introductie van de S&O-afdrachtvermindering is nadrukkelijk aangegeven dat deze gericht is op de ontwikkeling van technisch nieuwe programmatuur. De uitspraak van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven over programmatuurontwikkeling in de S&O-afdrachtvermindering[5] heeft daarin geen verandering gebracht.
Met het begrip formele programmeertaal wordt de huidige praktijk van de S&O-afdrachtvermindering bevestigd dat het niet voldoende is als de ondernemer alleen een innovatief idee heeft, een functioneel of technisch ontwerp maakt of andere instructies in natuurlijke taal opstelt. De ondernemer zal, door middel van het zelf oplossen van technische knelpunten, een informatietechnologisch nieuw werkingsprincipe moeten kunnen aantonen. Het oplossen van technische knelpunten en het aantonen van een informatietechnologisch werkingsprincipe vindt in de praktijk vrijwel uitsluitend plaats door middel van het maken van programmatuur die is vastgelegd in een formele programmeertaal. Voor deze projecten geldt dat naast de werkzaamheden die gepaard gaan met het vastleggen in formele programmeertaal ook het opstellen van het technisch ontwerp en andere werkzaamheden die noodzakelijk zijn om te komen tot het nieuwe werkingsprincipe, kunnen kwalificeren voor S&O-afdrachtvermindering.
Uitgangspunt is dat het speur- en ontwikkelingswerk plaatsvindt bij de aanvrager zelf. Uitbesteed onderzoek kwalificeert niet. Met betrekking tot uitbesteding van programmeerwerkzaamheden vindt er dan ook geen verandering plaats. Programmeerwerkzaamheden die een aanvrager door derden laat verrichten worden op dit moment vrijwel altijd aangemerkt als

[4] Kamerstuk 34 302, nr. 25.
[5] http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:CBB:2014:264. Zie voor de betekenis van deze uitspraak voor de uitvoering van de S&O-afdrachtvermindering: http://www.rvo.nl/actueel/nieuws/uitspraak-geschil-over-beoordeling-programmatuurprojecten.

uitbesteed onderzoek, en zijn daarmee nu reeds uitgesloten voor de S&O-afdrachtvermindering.

De mogelijkheden voor ICT-projecten worden in het Belastingplan nadrukkelijk niet ingeperkt. In 2014 ging ruim 23% van het budget naar ICT-projecten. Dit betrof een bedrag van circa € 180 miljoen. Het grootste aantal ICT-projecten was daarbij afkomstig uit het mkb. Omdat de verduidelijking van de definitie feitelijk een bestendiging van de huidige praktijk is, ligt het niet voor de hand te veronderstellen dat het budget dat gemoeid is met ICT-projecten zal wijzigen als gevolg van de wijziging. Met het niet opnemen van de verduidelijking van de definitie van programmatuur zouden er niet meer mogelijkheden voor ICT in de S&O-afdrachtvermindering komen. Indien de aanpassing niet wordt opgenomen of wordt uitgesteld, zal er onduidelijkheid blijven bestaan over de reikwijdte van het programmatuurbegrip. Dit leidt opnieuw tot af te wijzen aanvragen en bezwaar- en beroepsprocedures. Dit blijft leiden tot te hoge uitvoeringskosten. Daarom vind ik uitstel van de verduidelijking onverstandig. Uiteraard zal ik er wel op inzetten dat RVO.nl de mogelijkheden op het gebied van programmatuur in de S&O-afdrachtvermindering goed blijven toelichten.

Verruiming schenkingsvrijstelling eigen woning

De heer Van Weyenberg vraagt of ik niet alsnog wil kijken naar een brede herziening van de schenkbelasting. Allereerst merk ik op dat de Successiewet 1956 per 2010 ingrijpend is gewijzigd. Daarnaast wil ik graag verwijzen naar de bouwstenennotitie die vorig jaar naar beide Kamers is gezonden naar aanleiding van de parlementaire behandeling van het Belastingplan 2014, waarbij diverse wensen bleken te bestaan voor aanpassing van de erf- en schenkbelasting. Deze notitie schetst wat mogelijke bouwstenen in de schenk- en erfbelasting zijn. Deze bouwstenennotitie heeft vooralsnog niet geleid tot verdere vragen vanuit de Kamer.

De heer Omtzigt vraagt waarom je niet voor de verhoogde vrijstelling voor schenkingen voor de eigen woning van € 100.000 in aanmerking komt als je van 2010 tot en met 2014 de verhoogde vrijstelling gebruikt hebt. Hij wijst er daarbij op dat de vrijstelling pas in 2013 is verhoogd. De verhoging van de schenkingsvrijstelling eigen woning tot € 100.000 in 2013 had een tijdelijk karakter en was van kracht van 1 oktober 2013 tot en met 31 december 2014. Deze tijdelijke regeling bood degenen die in eerdere jaren al gebruik hadden gemaakt van de eenmalige verhoogde vrijstelling van € 52.000 de mogelijkheid om een eerdere schenking aan te vullen tot het vrijstellingsbedrag van € 100.000. In 2013 en 2014 is derhalve eenieder in de gelegenheid gesteld om desgewenst tot het schenkingsbedrag van € 100.000 de verruimde eenmalige schenkingsvrijstelling te benutten. Ik zie geen aanleiding om die mogelijkheid nogmaals te bieden, indien daar toentertijd geen gebruik van is gemaakt.

De heer Krol vindt de leeftijdsgrens van 40 jaar discriminerend en vraagt of een andere groep de verruimde schenkingsvrijstelling niet ook nodig heeft. Hij vraagt naar een rechtvaardiging van de gehanteerde leeftijdsgrens en vraagt of hier sprake is van een geldkwestie. Uit onderzoek van De Nederlandsche Bank blijkt dat huishoudens in de leeftijdsgroep tot 40 jaar het meeste te maken hebben met onderwaarde op hun woning. Juist de jonge huishoudens tot 40 jaar beschikken over kleine financiële buffers en kunnen moeilijk eigen geld inzetten voor de aflossing van hun

schuld.[6] De leeftijdsgrenzen sluiten daarnaast goed aan bij de werkzame jaren waarin de belastingdruk voor huishoudens het hoogst is, terwijl in die fase ook de hoogste kosten vallen zoals het aflossen op de eigenwoningschuld. Bovendien sluit de leeftijdsgrens van de structurele verruiming aan bij de bestaande leeftijdsgrens voor de verhoogde schenkingsvrijstelling eigen woning van ouders aan kinderen. Om deze redenen is gekozen voor de vormgeving met aansluiting bij de bestaande leeftijdsgrenzen. Bij de tijdelijke regeling waarbij geen leeftijdsgrenzen golden, is gebleken dat er ook veel is geschonken aan verkrijgers ouder dan 40 jaar. Het laten vervallen van de leeftijdsgrens voor de structurele verruiming van de verhoogde schenkingsvrijstelling eigen woning zou ertoe kunnen leiden dat de maatregel vooral een instrument wordt om de erfbelasting te ontgaan en zal daardoor leiden tot een aanzienlijke structurele budgettaire derving.

Overige fiscale maatregelen 2016

De heer Omtzigt vraagt hoe het staat met de implementatie van de country-by-country reporting in de Verenigde Staten. In mijn brief van 29 oktober jl.[7] heb ik geantwoord dat ik geen indicaties heb dat belangrijke landen niet mee zullen doen met het implementeren van de country-by-country reporting. Het is ook niet mijn verwachting dat de Verenigde Staten niet mee zullen doen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de publicatie van de department of the treasury van het 2015–2016 Priority Guidance plan van 23 oktober jl.[8] waarin het onderwerp country-by-country reporting op de werkzaamhedenlijst is opgenomen gedurende de twaalfmaandsperiode van juli 2015 tot en met juni 2016. Daarnaast blijkt dit ook uit informatie op de site van EY.[9] De Verenigde Staten staan in een rijtje landen, net als Nederland, waarvan verwacht wordt dat er geïmplementeerd wordt.

De heer Van Vliet vraagt naar mijn visie op de maatregel om de aftrek van uitgaven voor monumentenpanden uit te breiden naar panden die niet in Nederland gelegen zijn. Daar kan ik kort over zijn: de maatregel vloeit voort uit het Europese recht. In het arrest van 18 december 2014 is het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) namelijk met betrekking tot de in de Wet inkomstenbelasting 2001 opgenomen regeling van de aftrek van uitgaven voor monumentenpanden tot de conclusie gekomen dat deze niet in overeenstemming is met de Europeesrechtelijke beginselen.[10] Lidstaten zijn verplicht om in dat geval de nationale wettelijke bepaling zodanig aan te passen dat wel aan de beginselen wordt voldaan. Daarom wordt aftrek ook toegestaan als het monumentenpand gelegen is in een andere EU-lidstaat of een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte. Het moet dan wel gaan om een monumentenpand dat een element vormt van het Nederlands cultureel erfgoed. Overigens staat dit los van het heffingsrecht over onroerend goed op basis van verdragen.

De heer Omtzigt heeft aangegeven het voorstel om in de toeslagensfeer de werking van een uitspraak van de rechtbank te schorsen totdat de termijn voor hoger beroep is verstreken of onherroepelijk op een ingesteld hoger beroep is beslist niet eerlijk te vinden. Daarom heeft hij

[6] De vermogensopbouw van huishoudens: is het beleid in balans?, DNB, 2015, p. 35.
[7] Kamerstuk 34 302, nr. 18, p. 14.
[8] https://www.irs.gov/pub/irs-utl/2015–2016_pgp_1st_quarter_update.pdf, pagina 20, punt 8.
[9] http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-country-implementation-of-beps-actions-8-10-and-13-august-2015/$FILE/ey-country-implementation-of-beps-actions-8-10-and-13.pdf (p. 16–17).
[10] HvJ EU 18 december 2014 in de zaak C-87/13 (X), ECLI:EU:C:2014:2459.

een amendement ingediend. Voor de toeslagen geldt de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State als hoger beroepsinstantie. Voor wat betreft de schorsende werking zijn er jaarlijks ongeveer 3.000 beroepsprocedures bij de rechtbank en 400 hogerberoepsprocedures bij de Raad van State. De Belastingdienst/Toeslagen gaat 75 tot 100 keer per jaar in hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank. Het gaat dan om «principiële» zaken, namelijk zaken waarin sprake van een rechtsvraag die naar de mening van de Belastingdienst/Toeslagen door de rechtbank onjuist is beoordeeld of waarin de rechtbank jurisprudentie niet goed heeft toepast. Gemiddeld wordt tweederde van die zaken door de Belastingdienst/Toeslagen gewonnen. In al die gevallen moet nu de toeslag die is uitbetaald na de uitspraak van de rechtbank weer worden teruggevorderd van de (vaak onvermogende) burger. Dat geeft financiële risico's en dwanginvorderingsproblematiek die voorkomen kan worden door de maatregel van de schorsende werking. Burgers die het door de Belastingdienst/Toeslagen ingestelde hoger beroep wel winnen (circa 25 tot 30 per jaar) moeten als gevolg van de maatregel van de schorsende werking ongeveer zes maanden langer wachten op uitbetaling van hun toeslag. In schrijnende situaties is daarop bovendien een uitzondering mogelijk. Alles bij elkaar genomen is de voorgestelde maatregel naar mijn mening dus gerechtvaardigd en proportioneel.

Wet tegemoetkomingen loondomein

De antwoorden op de vragen over het wetsvoorstel Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl) stuur ik u mede namens de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De heer Van Weyenberg vraagt naar tijdige informatie over voorgenomen aanpassingen in het budget van de maatregelen uit de Wtl. Ruim voor de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid waar het budgettaire beslag van de loonkostenvoordelen en het lage-inkomensvoordeel aan de orde komt, zal een concept van de voorgenomen aanpassing in de regelgeving aan uw Kamer worden toegestuurd.

Mevrouw Neppérus vraagt of uw Kamer op de hoogte gehouden kan worden over de implementatie van de maatregelen uit de Wtl en of een dergelijke voortgangsrapportage gezamenlijk door UWV en Belastingdienst gedaan kan worden. Ik kan toezeggen dat uiterlijk op Prinsjesdag 2016 voor het lage-inkomensvoordeel LIV en uiterlijk op Prinsjesdag 2017 voor de loonkostenvoordelen LKV's uw Kamer een gezamenlijke rapportage ontvangt.

De heer Grashoff merkt op dat hij een urencriterium van gemiddeld 24 uur per week steunt, en vraagt of er een LIV kan komen voor een iets kortere contractsduur dan het voorgestelde criterium van 1.248 uur per jaar.
Een LIV voor kortere dienstverbanden bereikt een grotere doelgroep, waaronder bijvoorbeeld seizoenarbeiders, buitenlanders en flexwerkers. Hiermee worden meer minder substantiële en minder duurzame banen onder de regeling gebracht, dit maakt de regeling minder efficiënt. Een LIV voor kortere dienstverbanden brengt ook met zich dat er een tweede systematiek naast de jaarsystematiek ontstaat. Dat betekent dat er een nieuw, tweede uitvoeringsproces moet worden ingericht en uitgevoerd. Het kortere dienstverband vergt aanvullende voorwaarden naast de huidige criteria (1.248 uur per jaar en uurloon tussen 100% en 120% WML), te weten een gemiddeld aantal gewerkte uren in een korter tijdsbestek dan een jaar, met een gemiddelde van 24 uur per week. Bij een eerste beoordeling zijn hiervoor geen gegevens voorhanden binnen de loonaangifte. Dan moet gewerkt worden met aannames. Dat staat haaks

op de gedachte van geautomatiseerde verwerking. Een dergelijk uitvoeringsrisico is niet wenselijk. Tot slot ontbreekt budgettaire dekking voor een dergelijke maatregel.

Wet implementatie wijzigingen Moeder-dochterrichtlijn 2015

De heer Omtzigt vraagt of het kabinet het gat bij hybride leningen waarbij er geen heffing bij de moedervennootschap maar wel renteaftek bij de dochtervennootschap plaatsvindt wel goed gedicht heeft. De heer Omtzigt geeft aan dat door het wetsvoorstel Wet Implementatie wijzigingen Moeder-dochterrichtlijn 2015 onder voorwaarden de deelnemingsvrijstelling vervalt, tenzij de lening onzakelijk gemaakt wordt. De heer Omtzigt stelt dat dat laatste eenvoudig te doen is, door de voorwaarden van de lening aan te passen en vraagt om een reactie. Allereerst merk ik op dat er een onderscheid gemaakt kan worden tussen de onzakelijkheid van een financieel instrument en de onzakelijkheid van een vergoeding. Voor wat betreft het financiële instrument betekent dit dat het aanpassen van de voorwaarden niet betekent dat daarmee de antimismatchbepaling ontgaan kan worden. Bijvoorbeeld een lening die naar Nederlandse maatstaven zou kwalificeren als een «deelnemerschapslening» en eigenlijk als eigen vermogen functioneert, maar waarvoor in het bronland de vergoeding als rente aftrekbaar is. Nederland zal zulke leningen als hybride leningen kwalificeren waarvoor juist het voorgestelde artikel 13, zeventiende lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb 1969) geldt.
Voor wat betreft de onzakelijkheid van de vergoeding merk ik op dat het voorgestelde artikel 13, zeventiende lid, van de Wet Vpb 1969 niet ziet op mismatches die het gevolg zijn van een verschillende verrekenprijsbenadering. Richtlijn 2014/86/EU noch de implementatie daarvan is bedoeld om een principiële wijziging aan te brengen in de behandeling van hetgeen meer aan vergoedingen wordt ontvangen als gevolg van een afwijking in de verrekenprijsbenadering. Dit betekent dat bij de beoordeling of de vergoeding aftrekbaar is, gekeken moet worden welk gedeelte van de vergoeding ziet op een verschil in verrekenprijsbenadering. Alleen dit gedeelte wordt niet geraakt door het voorgestelde artikel 13, zeventiende lid, van de Wet Vpb 1969. Het is dus niet zo dat onzakelijkheid het hybride karakter ongedaan kan maken zodat de totale vergoeding onder de deelnemingsvrijstelling zou vallen, ook al zou de vergoeding aftrekbaar zijn in het andere land.
De heer Omtzigt stelt dat de implementatie van de richtlijn beperkt is en daardoor voor strijd met het EU-recht zorgt. De heer Omtzigt geeft hierbij aan dat artikel 4 van de Moeder-dochterrichtlijn (MDR) voorschrijft dat de staat van vestiging van de moedervennootschap belastingverrekening toestaat. Dit artikel verplicht tot het verlenen van verrekening van buitenlandse vennootschapsbelasting voor zover een vergoeding op een hybride lening in het buitenland feitelijk niet aftrekbaar is op basis van een rente-aftrekbeperking.
Om aan de antimismatchbepaling uit de MDR uitvoering te geven wordt voorgesteld de deelnemingsvrijstelling en -verrekening niet meer van toepassing te laten zijn op ontvangen vergoedingen en betalingen uit hoofde van een deelneming voor zover deze vergoedingen of betalingen bij het lichaam waarin de deelneming wordt gehouden rechtens dan wel in feite direct of indirect aftrekbaar zijn voor de winstbelasting. Het kabinet gaat hierbij uit van een vergoeding die naar haar aard aftrekbaar is. Richtlijn 2014/86/EU spreekt niet over feitelijke aftrekbaarheid. Ik deel de opvatting van de heer Omtzigt dan ook niet dat de gekozen implementatie in strijd is met het EU recht. Het kabinet vindt het aanknopen bij de feitelijke aftrek daarnaast onwenselijk. De rente op een «gewone» (niet-hybride) schuldvordering die bij de schuldenaar in een ander land in aftrek wordt beperkt op grond van een algemene, generiek werkende

aftrekbeperking wordt in Nederland ook in de heffing betrokken. Het kabinet is van mening dat de rente op een hybride schuldvordering tussen gelieerde partijen niet gunstiger zou moeten worden behandeld dan de rente op een gewone schuldvordering, te meer nu de wijzigingen in de MDR juist bedoeld zijn om constructies met hybride schuldvorderingen tegen te gaan. Daarnaast komt ook de uitvoerbaarheid van de regeling onder druk te staan omdat vennootschappen in de praktijk een grote variatie aan schulden, zowel «gewone» (niet-hybride) als hybride, kunnen hebben. Er zou dan bepaald moeten worden op welk deel van de rente die een in het buitenland gevestigde vennootschap in totaal verschuldigd is, een generiek werkende aftrekbeperking ziet en hoe deze aan een concrete rentebetaling moet worden toegerekend. Bovendien kan de schuldenaar de niet-aftrekbare rente in voorkomende gevallen in een later jaar alsnog in aftrek brengen.

De heer Groot maakt zich zorgen om mogelijk nieuwe ontgaansstructuren als reactie op de implementatie van de wijzigingen van de Moeder-dochterrichtlijn. De heer Groot geeft hierbij aan dat er niet gekeken wordt naar wat er onder een vennootschap in Luxemburg hangt. Ook noemt de heer Groot in dit kader Ierse vennootschappen. De heer Groot verzoekt om een veldonderzoek naar nieuwe ontgaansstructuren en vraagt om een aanscherping. Ook vraagt hij of uw Kamer over de bevindingen per brief geïnformeerd kan worden, voor aanvang van het debat over belastingontwijking in het kader van BEPS.
De wijzigingen van de Moeder-dochterrichtlijn zijn pas vanaf 1 januari 2016 van toepassing. Dit betekent dat de lidstaten nog geen ervaring hebben met de toepassing van de algemene antimisbruikbepaling en de antimismatchbepaling. Het is mij niet duidelijk welke structuren de heer Groot voor ogen heeft, juist ook omdat de wijzigingen nog in werking moeten treden. Een veldonderzoek ligt om die reden op dit moment nog niet voor de hand. Wel merk ik op dat ik heb aangegeven dat het kabinet tijdens het EU-voorzitterschap van Nederland van de Raad van de Europese Unie in Europees verband wil bezien of verdere aanpassing en aanvulling van de richtlijn nodig is.

De heer Van Vliet is voorstander om artikel 10b van de Wet Vpb 1969 te laten vervallen en vraagt in dit kader hoe vaak dit artikel in de afgelopen drie jaar is toegepast. Zoals ik eerder heb aangegeven gaat er van artikel 10b van de Wet Vpb 1969 een preventieve werking uit. Dit betekent dat het daadwerkelijk toepassen van het artikel niet snel voor de hand ligt. Concrete gegevens over de afgelopen drie jaar heb ik nu niet voorhanden. Artikel 10b van de Wet Vpb 1969 zorgt ervoor dat de (niet-betaalde) rente in de door dat artikel bestreken gevallen fiscaal niet ten laste van de winst komt. Op grond van de totaalwinstgedachte zou de (zakelijke) rente anders wel in aftrek mogen komen. Achtergrond van deze aftrekbeperking is dat in voorkomende gevallen de buitenlandse crediteur deze niet-ontvangen rente in zijn woonland niet in aanmerking hoeft te nemen bij het bepalen van de winst. Ik ben geen voorstander van het schrappen van artikel 10b van de Wet Vpb 1969, juist vanwege de preventieve werking van dit artikel.

Wet uitvoering Common reporting standard

De heer Omtzigt noemt de Wet uitvoering Common Reporting Standard een grote stap in de strijd tegen zwartsparen. Hij vraagt of ik nog kan aangeven wanneer de banken de persoonlijke informatie, inclusief fiscaal identificatienummer, over hun klanten compleet moeten hebben. Ik onderschrijf de constatering van de heer Omtzigt en zie het wetsvoorstel ook als een belangrijke stap in de strijd tegen zwartsparen en belastingontduiking. Op de vraag van de heer Omtzigt kan ik antwoorden dat

financiële instellingen met ingang van 1 januari 2016 nieuwe rekeninghouders moeten identificeren volgens de identificatievoorschriften van de Common Reporting Standard (CRS). Daarbij moet altijd om het fiscale identificatienummer van de rekeninghouder worden gevraagd. Voor rekeningen die op 1 januari 2016 al bestaan hebben financiële instellingen één of twee jaar – afhankelijk van het soort rekening – de tijd om de gegevens compleet te krijgen. Voor bestaande rekeningen van natuurlijke personen met een saldo op 31 december 2015 van meer dan USD 1.000.000 geldt een identificatietermijn van 1 jaar. Voor alle andere bestaande rekeningen die moeten worden gecontroleerd geldt een termijn van 2 jaar. Het fiscale identificatienummer van rekeninghouders van bestaande rekeningen hoeft niet te worden verstrekt als de financiële instelling dit nummer niet in haar dossiers heeft. Wel hebben de financiële instellingen een inspanningsverplichting om het fiscale identificatienummer van rekeninghouders van bestaande rekeningen binnen twee jaar te verkrijgen.
In reactie op de vraag van de heer Omtzigt of belastingplichtigen met een dubbele nationaliteit van beide landen hun fiscale identificatienummer aan de Belastingdienst moeten doorgeven, antwoord ik dat op grond van de CRS alleen het fiscale identificatienummer van het fiscale woonland van de rekeninghouder moet worden doorgegeven. De nationaliteit van de rekeninghouder is hierbij niet van belang.

Overig

De heer Krol geeft aan signalen van ouderen te hebben ontvangen dat zij ongerust zijn over het verdwijnen van de blauwe envelop en vraagt daarom hoe ouderen zullen worden tegemoetgekomen. Ook vraagt hij of papieren kopieën beschikbaar blijven. De maatregelen in de Wet elektronisch berichtenverkeer Belastingdienst zijn op 13 oktober 2015 door de Eerste Kamer aanvaard en grotendeels met ingang van 1 november 2015 in werking getreden. In zowel de behandeling van deze wet in de Tweede Kamer als in de Eerste Kamer ben ik uitvoerig ingegaan op de manier waarop de burger zal worden begeleid bij de stappen naar een volledig elektronisch berichtenverkeer.[11] Het sleutelwoord bij het verdwijnen van de blauwe envelop is geleidelijkheid. Per berichtenstroom zal worden gemonitord of voldoende mensen aansluiting vinden bij deze manier van communiceren en voor zover dat niet gebeurt, zal daarop op passende wijze worden gereageerd. Omdat ik tijdens de plenaire behandeling van de Wet elektronisch berichtenverkeer Belastingdienst in de Eerste Kamer merkte dat bezorgdheid bestond over het tempo van introductie van elektronisch berichtenverkeer en over de vraag of alle burgers uit de voeten zouden kunnen met uitsluitend elektronische verzending van berichten van en naar de Belastingdienst heb ik afgelopen 12 oktober een brief naar de Eerste Kamer verzonden waarin ik op die zorgen inga.[12] Omdat ik het belangrijk vind dat burgers voldoende gewend raken aan het elektronische berichtenverkeer, heb ik daarin toegezegd over te gaan tot verlenging van de gewenningsperiode van een jaar naar twee jaar. Dit betekent dat ten aanzien van de aangifte inkomstenbelasting, de uitnodiging daartoe en de voorlopige en definitieve aanslagen gedurende twee jaar deze berichten zowel op papier als digitaal zullen worden verzonden. Burgers kunnen gedurende deze twee jaar op verzoek een papieren aangiftebiljet ontvangen.

De heer Klein vraagt hoe ik het probleem denk op te lossen van de gescheiden partner die toeslag moet terugbetalen omdat zijn ex-partner

---

[11] Zie onder andere paragraaf 2.3 van de Nota naar aanleiding van het Verslag waarin ik uitvoerig inga op de mate van zelfredzaamheid van burgers, Kamerstuk 34 196, nr. 7.
[12] Brief van de Staatssecretaris van Financiën d.d. 12 oktober 2015, Kamerstuk 34 196, D.

meer is gaan verdienen. Eerder heeft de heer Klein mijn reactie gevraagd op zijn voorstel om in deze gevallen de achterblijvende partner met een minimuminkomen altijd de maximale toeslag te geven vanaf het moment van scheiden. Ik heb aangegeven dat die oplossing een enorme wijziging van het toeslagensysteem vergt. Het recht op toeslag zou dan moeten worden berekend op basis van het maandinkomen van de burger. Dat zou een principiële verandering zijn van de huidige werkwijze gebaseerd op de keuze van de wetgever om de draagkracht voor de toeslagen te baseren op het jaarinkomen. Dat is ook de enige manier om voor de toeslagen aan te kunnen sluiten op het fiscale inkomensgegeven.
Tot 2012 gold inderdaad de 10%-regeling voor mensen die na een scheiding geconfronteerd werden met een terugvordering omdat hun ex-partner na de scheiding een hoger inkomen ging verdienen. Die regeling hield in dat men na de definitieve vaststelling van de toeslag bij de Belastingdienst/Toeslagen een verzoek kon indienen om het na de scheiding verdiende inkomen van de ex-partner buiten beschouwing te laten als dat zou leiden tot een meer dan 10% lager toetsingsinkomen over het toeslagjaar.
De 10%-regeling is destijds door mijn voorganger afgeschaft omdat er zelden gebruik van werd gemaakt en het bovendien een complexe regeling was, ook voor de uitvoering. Op basis daarvan heb ik eerder de conclusie getrokken dat het kennelijk om een relatief kleine groep gaat. De enige manier die ik zie om door de heer Klein geschetste probleem op te lossen is om de 10%-regeling weer in te voeren. Dat betekent echter de (her)invoering van een bijzondere regeling voor een kleine groep van burgers die afwijkt van het massale uitvoeringsproces van de toeslagen. Dat staat haaks op mijn streven naar vereenvoudiging en complexiteitsreductie. Ik ben dan ook niet van plan de regeling opnieuw in te voeren.

Tot slot treft u bijgevoegd de quick-scans aan van de amendementen die tot nu toe zijn ingediend (bijlage 1[13]).

De Staatssecretaris van Financiën,
E.D. Wiebes

[13] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.